

Juris Tifentāls
(Rīga, 1943–Rīga, 2001)
www.artdays.net

I. Personālizstādes:

1994

"Pirmā Pirmsnāves Personālizstāde", Raiņa Literatūras un Mākslas Vēstures Muzejs, 4. augusts–4. septembris.

Mākslinieka dzīves laikā pirmā un vienīgā gleznu personālizstāde, kuras plakātā viņš iekļāvis uzrakstu *L'arriere-garde* ("Arjergards" franču val.), t.i., pretējais avangardam—šādi viņš mēdza raksturot savu glezniecību.

II. Izstādes:

2021

"Mākslinieki. Bauska. Iecava. Rundāle. Vecumnieki." Bauska, Bauskas muzejs, 2021. gada 31. jūlijs—12. septembris.

2010

"UN CITI virzieni, meklējumi, mākslinieki Latvijā 1960 – 1984". Rīga, Rīgas mākslas telpa, 2010. gada 17. novembris–30. decembris.

2009

"Mākslinieks. Portrets. Pašportrets". Latvijas Nacionālā mākslas muzeja izstāžu zāle Arsenāls, Rīga. 2009. gada 5. novembris–2010. gada 17. janvāris.

2003

"Rīga – Iecava – Rīga," festivāla Mākslas dienas ietvaros. Iecava, Iecavas kultūras nams, 13.–27. aprīlis.

2000

Glezniecības izstāde festivāla Mākslas dienas ietvaros. Kultūras centrs "Vernisāža," Rīga. Aprīlis.

1996

"Juris Tifentāls. Gleznas. 60 –70. gadi" projekta "60. gadi iegriežas "Andalūzijas sunī" ietvaros. Kinoteātris / restorāns "Andalūzijas suns". Rīga, 24. februāris–20. marts.

1993

"Kaza kāpa debesīs". J. Raiņa Literatūras un Mākslas Vēstures Muzejs, Rīga. 14. septembris–30. decembris.

1981

Laimas Eglītes, Andra Rumpētera, Jura Tifentāla gleznu izstāde Tukuma Mākslas un Novadpētniecības Muzejā Dārza ielā 11/13. 15. maijs–7. jūnijs.

1980

Gleznu izstāde festivāla Mākslas dienas ietvaros. Barkava.

1977

Mākslas dienas. Rīga, 15.–24. aprīlis.

1976

Jura Baklāna, Laimas Eglītes, Vijas Maldupes, Jura Tīfentāla gleznu izstāde, Poligrāfiķu centrālais klubs, Rīga. 12. aprīlis–3. maijs.

1975

Mākslas dienas. Sporta manēža, Rīga, 11.–22. aprīlis.

1974

Mākslas dienas. Mākslas darbinieku nams, Rīga.

1973

Mākslinieku dienas. Kinoteātris Spartaks, Rīga.

1972

“Gleznas, akvareļi, grafika.” Lejasciems, 21–29. maijs.

Jauno mākslinieku darbu izstāde kinoteātrī “Spartaks” festivāla Mākslinieku dienas ietvaros. Rīga. 15.–25. aprīlis.

1971

Mākslinieku dienas. Izstāde Valsts Bibliotēkas logā Kr. Barona un Kirova (tagad Elizabetes) ielas stūrī. Rīga.

Mākslinieku dienas. Mākslas darbinieku nams. Rīga. Pirmā daļība izstādē.

III. Biogrāfiskas zinas:

1956–1959

Apmeklē gleznotāja Friča Aleksandra Zandberga (1910-1972) darbnīcu kopā ar klasesbiedru Aleksandru Junkeru jaunāko (1943-1998). Mācības ierosina un sponsorē klasesbiedra tēvs, grafiķis Aleksandrs Junkers (1899-1976).

Juris Tīfentāls (no kreisās) un Aleksandrs Junkers jaunākais. 1959.

1961–1973

Epizodiski strādājis dažādus darbus – strādnieks parkā, grāmatekspeditors, elektrības kabeļu inspektors, naktssargs utt.

1960. gadu sākums

Radošais darbs un meklējumi glezniecībā turpinās. Kopš 1962. gada apmeklē kafejnīcu "Kaza".
Laikabiedri – Juris Veitners, Juris Zvirgzdiņš, Māra Ķimele, Andrejs Ģermanis, Pits Andersons, Biruta Delle, Huberts Delle, Augustīns Delle, Imants Reinholds, Māris un Maija Pauzeri, Maija Tabaka, Aivars un Sarmīte Neibarti, Zaiga Cērpa-Skrastiņa, Māra Meijere, Mudīte Gaiševska u.c.

1963. gada novembris – 1966. gada decembris

Obligātais dienests Padomju Armijā. Sarakstās ar Māru Ķimeli, Māri Pauzeru, Imantu Reinholdu, Hubertu Delli, Zaigu Cērpu-Skrastiņu un citiem.

Juris Tīfentāls (pirmais no kreisās) obligātajā dienestā Padomju Armijā.
Azerbaidžāna. 1963-1966. Foto no privātarhīva.

1967

Atgriešanās Rīgas dzīvē. Domubiedru un draugu loku papildina Laima Eglīte, Juris Baklāns, Vija Maldupe, Ansis Rūtentāls, Guntars Pupa, Arnolds Plaudis, Baiba Puzina.
Iepazīstas ar fotomākslinieci Zentu Dzividzinsku.

1968

Decembris: laulības ar Zentu Dzividzinsku.

1970. gadu sākums—1998

No Rīgas pārceļas uz dzīvi Iecavā, dzīvesbiedres vecāku Martas un Jāņa Dzividzinsku mājā. Šeit turpinās radošais darbs. Kopā ar Zentu labprāt darbojas dārzā, nelielā zemes gabalā eksperimentālā kārtā audzē dažādus Latvijas klimatam eksotiskus augus.

1985

Ar šo gadu datēts pēdējais zināmais pabeigtais darbs, "Bumbieri ar kalnu fonā."

IV. Nozīmīgākās publikācijas (izlase):

- Mākslinieki. Bauska. Iecava. Rundāle. Vecumnieki.* Bauska: Meistars Gothards, 2020.
- UN CITI virzieni, meklējumi, mākslinieki Latvijā 1960 – 1984.* Sast.V. Vējš. Rīga: Laikmetīgās mākslas centrs, 2010.
- Nenocenzētie. Alternatīvā kultūra Latvijā. 20. gs. 60. un 70. gadi.* Sast. E. Valpēters. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2010.
- Mākslinieks. Portrets. Pašportrets.* Sast. un teksta aut. D. Lamberga. Rīga: Latvijas Nacionālais mākslas muzejs, Neputns, 2009. 108 lpp.
- Zvirgzdiņš, J. Par "Kazu". *Studija*, Nr. 37, 2004, 60.-63.lpp.
- Māksla un arhitektūra biogrāfijās:* [Enciklopēdija]. Atb. red. A. Vanaga. 4. sēj. Rīga: Preses Nams, 2003, 297.lpp.
- Svede, M.A. Many Easels, Some Abandoned. Latvian Art after Socialist Realism. In: *Art of the Baltics. The Struggle for Freedom of Artistic Expression under the Soviets, 1945-1991.* General eds. N.T. Dodge, A. Rosenfeld. New Brunswick, New Jersey and London: Rutgers University Press, 2002, p. 208.
- Šteimane, I. Piemiņai. Gleznotājs Juris Tīfentāls. *Neatkarīgā Rīta Avīze*, 2001. 17. okt., 10.lpp.
- Šmagre-Žīgure, R. Juris Tīfentāls. *Māksla un arhitektūra biogrāfijās:* [Enciklopēdija]. Atb. red. A. Vanaga. 3. sēj. Rīga: Preses Nams, 2000, 200.-201. lpp.
- Matīsa, K. Vecās, mīļās sejas. *Atmoda Atpūtai*, Nr. 423, 1996, 2. marts, 27.lpp.
- Es esmu gleznotājs. R. Šmagres intervija. *Labrīt*, Nr. 188, 1994, 16. aug., 9.lpp.
- Ģērmanis, A. Jura Tīfentāla gleznu personālizstāde. *Literatūra un Māksla*, Nr. 30(2571), 1994, 5. aug.
- Žemberga, K. Rīgā var aplūkot Tīfentāla "Pirmsnāves" izstādi. *Vakara Ziņas*, Nr. 179(268), 1994, 4. aug., 8.lpp.
- Tīfentāle, A. Jura Tīfentāla 1. Pirmsnāves personālizstāde. *Diena*, Nr. 179(969), 1994, 4. aug., 10.lpp.
- Atpūtas viesis kolekcionārs [Guntars Pupa]. *Atpūta*, Nr. 7, 1992, 26.-27.lpp.
- Ģērmanis, A. Tukuma muzejā. *Literatūra un Māksla*, Nr. 22, 1981, 29. maijs, 12.lpp.
- Ģērmanis, A. Jauno ansamblis. *Literatūra un Māksla*, Nr. 16, 1976, 17. apr., 9.lpp.